

Asia: VN/33905/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 4 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 4 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 4 §:ä siten, että työ- ja elinkeinotoimisto voisi tarjota yritykselle valmennusta työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä. Valmennuksen hinta katsottaisiin yrityksen de minimis -tueksi ja palvelu olisi yrityksille maksuton.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin valmennuksesta, jota työ- ja elinkeinotoimisto voisi tarjota yrittäjille työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä. Momentissa tarkoitettu valmennus suunnattaisiin ensisijaisesti kasvuhakuisille yksin- ja mikroyrittäjille, joilla on tarvetta rekrytointiin tai työn teettämiselle, ja jotka haluavat kehittää tähän liittyvää osaamistaan. Valmennuksessa vahvistettaisiin yrityksen rekrytointiosaamista ja työvoiman hankintaan liittyvää osaamista.

Ehdotetun lakiuudistuksen tavoitteena on madaltaa yksinyrittäjien ja mikroyritysten rekrytointikynnystä, millä tuettaisiin yritysten kasvua ja työllisyysasteen nosta. Tavoite on hyvä ja Aaltonen ym. (2009) yrityskyselyn mukaan palkkaukseen liittyvä neuvonta on koettu hyödylliseksi.

Valmennuksen vaikuttavuudesta työllisyyteen ei kuitenkaan ole mitään tutkimukseen perustuvaa näyttöä. Yhdysvaltoja koskien satunnaistettuun kontrolloituun kokeiluun perustuva tutkimus (Fairlie

& Miranda 2016) ei havainnut vastaaventyypisellä koulutuksella olevan vaikutusta yksinyrittäjien ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Suomessa suunnitelmassa yksinyrittäjien rekrytointikokeilusta (Einiö ym. 2021) oli esillä myös yritysvalmennuksen sisällyttäminen kokeiluun, josta olisi saatu tietoa valmennuksen vaikuttavuudesta työnantajaksi ryhtymiseen. Nyt tuodaan yrityksille suoraa tukea valmennuksen muodossa ilman tietoa vaikuttavuudesta. Sinänsä yksinyrittäjillä voi olla puutetta näistä taidoista ja se voi olla olennaistakin, muttei tätä tiedetä.

Merkitystä voi olla myös sillä, kuinka paljon tukia käytetään. Nivala (2019) havaitsi, että ensimmäisen työntekijän palkkaustuella ei ollut vaikutuksia yksinyrittäjien työnantajaksi ryhtymisen todennäköisyyteen. Taustalla oli tuen alhainen käyttöaste työntekijän palkanneiden yksinyrittäjien keskuudessa.

Esityksen mukaan valmennusta tarjottaisiin yrittäjille ja yrityksille, joilla arvioidaan olevan jo rekrytoinnin tai työvoiman hankkimisen näkökulmasta edellytykset kannattavaan ja kasvavaan liiketoimintaan. Tuen saaminen olisi harkinnanvaraista, mutta esityksestä ei käy ilmi, millä tarkemmilla kriteereillä tuen piiriin voisi päästä eikä sitä, kuka päätöksen tuen saamisesta tekee. Tuen saamisen harkinnanvaraisuus ja kriteereiden epäselvyys voivat myös vähentää halukkuutta sen käyttöön.

Esityksessä todetaan, että ehdotetun lakimuutoksen johdosta ei esitetä lisättäväksi työllisyysmäärärahoja, vaan toiminta rahoitettaisiin kohdentamalla uudestaan olemassa olevia resursseja. Jos uudistukseen tarvittava raha on pois jostakin toisesta TE-palvelusta, sillä on näitä palveluita heikentävä vaikutus, mikä ei ole toivottavaa.

Merja Kauhanen, Työn ja talouden tutkimus Labore Annika Nivala, Työn ja talouden tutkimus Labore

Kirjallisuus

Aaltonen, S., Heinonen, J., Kovalainen, A. ja Luomala, K. (2009), Työllistämisen esteet, mahdollisuudet ja aikeet pk-yrityksissä. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 49/2009.

Einiö, E., Nivala, A. ja Nokso-Koivisto, O. (2021), Yksinyrittäjien rekrytointituen vaikutusten arviointi. Suunnitelma satunnaistetusta kontrolloidusta kokeesta. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2021:1.

Fairlie, R. and Miranda, J. (2016), Taking the Leap: The Determinants of Entrepreneurs Hiring their First

Employee. CESifo Working Paper No. 5836.

Nivala, A. (2019), (No) Effects of Subsidizing the First Employee: Evidence from a Low Take-up Puzzle Among Firms in Finland, Aboa Centre for Economics Discussion Papers 129.

Kauhanen Merja

Palkansaajien tutkimuslaitos - uusi nimi: Työn ja talouden tutkimus Labore